

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/32/2021
Identifikačné číslo spisu: 1316010295
Dátum vydania rozhodnutia: 31.08.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1316010295.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému Q. U. a spol. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. j) Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 31. augusta 2021 v Bratislave o dovolaní obvineného Q. U. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2020, sp. zn. 3To/84/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Q. U. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 21. mája 2019, sp. zn. 3T/73/2016, uznal obvineného Q. U. vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. j) Trestného zákona; obvineného O. T. vinným zo zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona, z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona, a z prečinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona; obvineného K. Z. vinným zo zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

v bode 1

obv. Q. U.

minimálne v priebehu roka 2014 do 26. júna 2015 v D. v byte č. XX na L. ul. č. X, ako aj na iných miestach neoprávnené zaobstarával, predával, prechovával omamné látky a psychotropné látky, konkrétne marihuanu tým spôsobom, že mu na tel. č. XXXXXXXXXXXX volali rôzni odberatelia, napr. K.

S., K. S., ktorí kupovali od neho pervitín asi po dobu 1 roka, pričom obž. Q. R. zabezpečovali a predával pervitín a marihuanu v období pred koncom roka 2014 a drogy aj sám distribuoval na rôzne bližšie nešpecifikované miesta a tieto predával minimálne K. S., K. S., Q. R. pričom vykonanou domovou prehliadkou na vyššie uvedených adresách v dňoch 26. júna 2015 a 27. júna 2015 boli okrem iných dôkazov zaistené: u obv. Q. U. sušené konope s hmotnosťou 3.680 mg, čo zodpovedá podľa hmotnostného kritéria 9 obvykle jednorazovým dávkam drogy, metamfetamín s hmotnosťou 261 mg, čo zodpovedá podľa hmotnostného kritéria dvom obvykle jednorazovým dávkam drogy,

obv. O. T.

minimálne od januára 2015 do 26. júna 2015 v Bratislave na presne nezistených miestach neoprávnene zaobstarával, predával, prechovával omamné látky a psychotropné látky, a to metamfetamín (pervitín) tým spôsobom, že zabezpečoval drogy pre rôzne osoby, napr. Q. T., ktorý u neho kupoval pervitín od januára do marca 2015, pre ods. R.K., ktorej nosil, zháňal a predával pervitín,

obv. K. Z.

minimálne od 13. decembra 2014 do 26. júna 2015 v okr. Bratislave III v garáži pod súpisným číslom 1395 neoprávnene zaobstarával, predával, prechovával omamné látky a psychotropné látky, najmä marihuanu a metamfetamín (pervitín) tým spôsobom, že mu na tel. č. XXXXXXXXXXXX volali rôzni odberatelia, napr. K. R., J. C., W. C., O. Š., pričom vykonával predaj a doručenie drog za obž. K. J. (vylúčeného na samostatné konanie) a za už odsúdeného obž. L. J.;

v bode 2

obv. O. T.

v čase okolo 08.30 hod. 28. júla 2015 v D., na N. B. č. XX, bez zjavného použitia násillia vošiel do voľne prístupného oploteného areálu, kde následne prešiel cez dvere vedúce z rampy do budovy O. až na druhé poschodie budovy a neznámym spôsobom a predmetom vypáčil uzavreté drevené dvere vedúce do vestibulu spoločnosti O., spol. s r. o., N. č. XX, D. a po vojení do miestnosti sekretariátu prešiel k neuzamknutým kanceláriám vľavo od vchodu, kde rozhádzal ich zariadenie, zobral taštičku na drobné mince s obsahom 3,70 eura, 1 ks papierovej bankovky v nominálnej hodnote 5 eur, platobnú kartu Tatra banky vystavenú na spoločnosť O. - Ing. Ľ. K., 1 ks Tatranský čaj 07 l, 1 ks farby na vlasy zn. Garnier, 1 ks digitálnych hodínok čiernej farby bez značky a výr. čísla, 1 ks darčekovej tašky, ktorá sa nachádzala pod stolom v kancelárii p. Ing. Ľ. K., tieto veci vložil do papierovej tašky, prešiel do vestibulu, kde túto darčekovú tašku položil na sedačku pri vchode do sekretariátu, následne prešiel k stolu, kde z voľne položenej uzatvorenej kabelky vybral 1 ks koženej čiernej peňaženky, z ktorej následne odcudzil 1 ks platobnej karty Slovenskej sporiteľne, hotovosť približne 14 eur, 4 ks stravných lístkov v hodnote á 4,20 eura, pričom bol pri úteku z kancelárie prichytený zamestnancami spoločnosti O., spol. s r. o., S. Č. a S. K., čím týmto konaním páchatel' spôsobil škodu krádežou poškodenej Ing. Ľ. K. vo výške približne 50 eur a poškodenej S. Č.B. v celkovej výške približne 30,80 eura, čím svojím konaním spôsobil celkovú škodu krádežou vo výške 80,80 eura, hoci bol trestným rozkazom z 18. decembra 2015, vydaným Okresným súdom Bratislava II, sp. zn. 0T/533/2015, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 18. decembra 2015, odsúdený za prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona na trest odňatia slobody v trvaní jeden rok v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia;

v bode 3

obv. O. T.

v čase okolo 09.23 hod. 28. júla 2015 v D. na N. B. č. XX, prechovával u seba 1 ks zatavenej plastovej injekčnej striekačky s modrým zrezaným piestikom, ktorá obsahovala metamfetamín (pervitín) o hmotnosti 251 mg, s priemernou koncentráciou účinnej látky 71,0 % hmotnostných, obsahujúci 178 mg absolútneho metamfetamínu, ktoré množstvo sa považuje za minimálne 1 obvykle jednorazovú dávku drogy, pričom metamfetamín je v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov, zaradený do II. skupiny psychotropných látok.

Obvinenému Q. U. okresný súd uložil podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2, § 39 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere osem rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Súčasne mu podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad na dva roky.

Obvinenému O. T. okresný súd uložil podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2, § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere štyri roky, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu pre výkon so stredným stupňom strázenia. Zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona okresný súd zrušil výrok o treste uložený obvinenému trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava I zo 16. januára 2017, sp. zn. OT/8/2017, právoplatný 16. januára 2017 ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Obvinenému K. Z. okresný súd podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere tri roky, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) podmienienečne odložil a podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona určil skúšobnú dobu v trvaní štyri roky s probačným dohľadom. Súčasne podľa § 51 ods. 3 písm. h) Trestného zákona okresný súd mu uložil povinnosť podrobiť sa v skúšobnej dobe liečeniu závislosti od návykových látok, a podľa § 51 ods. 3 písm. j) Trestného zákona uložil zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo sa preukázateľne uchádzať o zamestnanie.

Obvinení Q. U. a O. T. napadli uvedený rozsudok okresného súdu odvolaniami. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 30. júna 2020, sp. zn. 3To/84/2019, podľa § 321 ods. 1 písm. d) a písm. e) Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu vo vzťahu k obv. Q. U.. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obv. Q. U. uložil podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere päť rokov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 4 Trestného poriadku zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Krajský súd odvolanie obv. O. T. uznesením podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenému Q. U. a jeho obhajcovi doručené 6. novembra 2020, podal obvinený Q. U. prostredníctvom obhajkyne 15. decembra 2020 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený Q. U. v súvislosti s naplnením vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu poukázal na § 168 ods. 1 Trestného poriadku a uviedol, že ústavnoprávna povinnosť súdu dostatočne odôvodniť súdne rozhodnutie vyplýva z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1, III. ÚS 311/07) aj Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1). Pokračoval s odkazom na čl. 6 ods. 1 Dohovoru a poznamenal, že práve zo skutočnosti, že súdny proces musí byť „spravodlivý“, vyvodzuje Európsky súd pre ľudské práva povinnosť súdu dostatočne odôvodniť súdne rozhodnutie (Garcia Ruiz proti Španielsku, bod 26; Hadjianastassiou proti Grécku, bod 33). Poznamenal, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutie. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku, bod 29; Hiro Balani proti Španielsku, Georgiadis proti Grécku, Higgins proti Francúzsku).

Ďalej uviedol, že vo vzťahu k rozsudku súdu prvého stupňa vo svojom odvolaní namietal zásadné procesné pochybenia súdu prvého stupňa, ktoré naplnili porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom. Je podľa obvineného pravdou, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku reflektoval na tieto odvolacie námietky, keď uviedol, že súd prvého stupňa správne postupoval podľa § 267 ods. 1 Trestného poriadku, keď po záverečných rečiach vrátil vec do štádia hlavného pojednávania a na hlavnom pojednávaní 16. mája 2019 dodržal i ust. § 267 ods. 2 Trestného poriadku, keď im udelil

opätovné slovo k záverečným rečiam a k poslednému slovu obžalovaného. Takáto argumentácia však podľa obvineného neobstojí vzhľadom na rigorózne požiadavky dostatočnosti a transparentnosti odôvodnení súdnych rozhodnutí. Podľa názoru obvineného odvolací súd opomenul vysporiadať sa so zásadným porušením jeho práva na obhajobu obsiahnutom v § 206 ods. 6, § 235 písm. c), § 234 ods. 2, a § 2 ods. 15 Trestného poriadku. Citované ustanovenia definujú za akých okolností môže dôjsť zákonným spôsobom k zmene právnej kvalifikácie skutku. V zásade sa vyžaduje povinnosť písomného (zápisničného) upozornenia obvineného na možnosť posúdenia skutku ako miernejšieho alebo prísnejšieho trestného činu, resp. ako iného trestného činu posudzovaného podľa inej právnej kvalifikácie. Až na základe takéhoto upozornenia môže obvinený zvoliť spôsob ďalšej obrany (vrátane priznania, nevypovedania, návrhu ďalších dôkazov a podobne) a teda až na základe takéhoto postupu môžu byť reálne zachované práva obvineného obsiahnuté v § 34 Trestného poriadku a obhajoba svoje práva v § 44 Trestného poriadku.

Obvinený v tejto súvislosti ďalej uviedol, že napriek tomu, že skutok, ktorý sa mu kladie za vinu, obsahoval od začiatku mená ako Q. R., K. S. a K. S., zostal z hľadiska právnej kvalifikácie vo vzťahu k tejto časti skutkovej vety nezmenený, tak ako bol definovaný už v uznesení o vznesení obvinenia z 27. júna 2015 až do obžaloby z 13. apríla 2016, kde sa len preklopila právna kvalifikácia páchania „po dlhší čas“ podľa § 138 písm. b) Trestného zákona. Pokračoval, že svojim postupom, keď prokurátor iba opísal návrh na podanie obžaloby, bez jeho kritického preskúmania, sám porušil § 234 ods. 2 Trestného poriadku a znemožnil si tak výhradu zmeny právnej kvalifikácie. Dodal, že následne túto vadu chcel zhojiť s časovým odstupom troch rokov, až v záverečnej reči, po úplne vykonanom dokazovaní, čo je podľa obvineného neprístupné. Taktiež je podľa neho absurdné, aby porušením postupu podľa § 234 ods. 2 Trestného poriadku ešte privodil zmenu v neprospech obvineného, pričom svojim postupom iba kamuflaval zanedbanie svojho zákonného postupu. Následne súd prvého stupňa mohol v zmysle obžalovacej zásady konať iba na podklade podanej obžaloby. Hoci Trestný poriadok ďalej explicitne neupravuje postup súdu pri zamýšľanej zmene právnej kvalifikácie, súdy spravidla v praxi jednotne postupujú tak, že (analogicky podľa § 206 ods. 6, § 234 ods. 2 Trestného poriadku) obžalovaného do zápisnice upozornia, že súd bude skutok posudzovať podľa iného ustanovenia Trestného zákona. Obvinený poznamenal, že potreba upozornenia na zmenu právnej kvalifikácie nemá svoje opodstatnenie iba v rovine právnej istoty obžalovaného. Sekundárne sa prejavuje i v rovine procesnej použiteľnosti vykonaných dôkazov. Všetky dôkazy, ktoré totiž boli vykonané pred upozornením boli vykonané za iného poučenia obžalovaného a svedkov a možnej inej obrany obžalovaného. Preto je dôležité časovo čo najskôr upozorniť obvineného na zmenu možnosti posudzovania skutku presne tak, ako to predpokladajú § 206 ods. 6 a § 234 ods. 2 Trestného poriadku. Vo vzťahu k predmetnej veci obvinený zdôraznil, že zo strany súdu prvého stupňa nedošlo k upozorneniu jeho osoby na možnú zmenu právnej kvalifikácie vôbec. Na hlavnom pojednávaní 20. septembra 2018 bol síce vyzvaný na doručenie súdu a Okresná prokuratúra Bratislava III prípadných návrhov na doplnenie dokazovania, avšak v zápisnici o hlavnom pojednávaní absentuje výslovné upozornenie súdu, že skutok bude posudzovať podľa § 138 písm. j) Trestného zákona, t. j. spáchaného na viacerých osobách. Obvinený uviedol, že táto právna neistota pretrvala až do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa, kedy sa prvýkrát dozvedel, že súd navrhnutú právnu kvalifikáciu akceptuje. Ďalej poznamenal, že napriek uvedenému procesnému pochybeniu však súd akceptoval i všetky dôkazy vykonané predtým, než prokurátorka navrhla prekvalifikovať žalovaný skutok, a to vrátane jeho vyhlásenia, že nepopiera spáchanie skutku, ktoré sa však udialo za úplne iných okolností, než za ktorých bol v konečnom dôsledku vyhlásený rozsudok. Rovnako všetky jeho návrhy na vykonanie dokazovania boli zamerané iba na preukázanie skutočnosti, že predaj drog nerealizoval po tzv. dlhší čas (napr. výsluch svedka S. na hlavnom pojednávaní 19. mája 2017, výsluch svedka S. na hlavnom pojednávaní 11. júla 2017, písomné návrhy na doplnenie dokazovania vrátane predloženia facebookovej komunikácie). Pokiaľ by mu nebolo upreté jeho právo riadne sa oboznámiť s podstatou právnej kvalifikácie v zmysle § 206 ods. 6 a § 234 ods. 2 Trestného poriadku, mohlo by podľa obvineného i jeho právo obhajovať sa sám alebo prostredníctvom jeho obhajcu byť zachované. Uvedeným postupom však bolo podľa neho porušené zásadným spôsobom.

Obvinený uviedol, že k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vo vzťahu k vyššie uvedeným ustanoveniam § 206 ods. 6 Trestného poriadku a § 234 ods. 2 Trestného poriadku už

zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky stanovisko v odôvodnení uznesenia 2Tdo/44/2015 z 25. augusta 2015. Podľa názoru obvineného je postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu v jeho prípade v úplnom rozpore s vyššie uvedeným rozhodnutím, keď nedošlo k upozorneniu na zmenu právnej kvalifikácie vyšetrovateľom, nedošlo k upozorneniu na zmenu právnej kvalifikácie prokurátorom a nemal počas konania pred súdom dostatočný priestor na spochybnenie právnej kvalifikácie. Taktiež k potrebe upozornenia na zmenu právnej kvalifikácie súdom odkázal obvinený na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 150/2013.

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii spáchania skutku závažnejším spôsobom konania - na viacerých osobách podľa § 138 písm. j) Trestného zákona obvinený opätovne uviedol, že modifikácia skutku prokurátorkou sa vzťahovalo výlučne na jeho osobu, hoci z vykonaného konkrétne u obv. J. ich bolo 20, u obv. K. 5, u obv. R. 4, u obv. Z. 4 a obv. F. 3 odberatelia. Okruh svedkov bol podľa obvineného pritom známy od začiatku konania, počas dokazovania na hlavnom pojednávaní nevyšli podľa neho najavo žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, na ktorých by bolo možné založiť zmenu právnej kvalifikácie. Prokurátorka sa podľa obvineného rozhodla zmeniť právnu kvalifikáciu iba v jeho prípade, čo považuje minimálne za svojvôľu, ak už nie konanie v rozpore s právomocou. Pokračoval, že v zmysle zásady rovnosti pred zákonom by totiž právna kvalifikácia mala platiť pre všetkých obžalovaných (a to nielen v rámci jedného konania) rovnako. Analogicky tomu podľa obvineného nasvedčuje i zásada beneficium cohaesionis (tzv. dobrodenie v prospech obvineného). V jeho prípade však bolo postupované úplne naopak, „zistenú“ právnu kvalifikáciu podľa § 138 písm. j) Trestného zákona použila prokurátorka iba v jeho prípade a výlučne v jeho neprospech. Obvinený je toho názoru, že aj týmto spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu a na spravodlivý súdny proces.

V ďalšej časti obvinený opätovne prezentoval svoju odvolaciu námietku - v zmysle princípu právnej istoty, rovnosti pred zákonom a práva na spravodlivý súdny proces možno hovoriť o tzv. legitímnych očakávaniach. Poukazujúc na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky nález z 21. marca 2003, sp. zn. III. ÚS 186/2002, uznesenie z 9. februára 2018, sp. zn. IV. ÚS 99/2018, a nálezy sp. zn. PL. ÚS 16/06, PL. ÚS 10/04, obvinený uviedol, že v jeho prípade existoval rovnaký skutkový stav ako u ostatných spoluobžalovaných. Legitímne očakávanie podľa obvineného nespĺňalo ani procesné postavenie Q. R., ktorá bola v uznesení o vznesení obvinenia označená za jeho spolupáchateľku s výslovnou aplikáciou § 20 Trestného zákona, v obžalobe bola označená zároveň ako páchatel' aj ako odberateľ drogy, následne bola na hlavnom pojednávaní 11. augusta 2016 vypočutá ako obžalovaná a na hlavnom pojednávaní 14. októbra 2016 už bola vypočutá ako svedok. Vzhľadom na to čo sa mu kladie za vinu napadnutým rozsudkom, t. j. že mal vyššie uvedeným osobám predat' alebo bezodplatne poskytnúť omamnú látku, mal tam porušiť zákonom chránený objekt tohto trestného činu, t. j. ich zdravie. Tieto osoby sú podľa obvineného vo vzťahu k objektu chránenému Trestným zákonom pred drogovou trestnou činnosťou teda osobami poškodenými a v tomto procesnom postavení mali byť i vypočutí so zodpovedajúcim poučením poškodeného. Dodal, že to sa však nestalo, Q. R.É. bola dokonca v procesnom postavení obžalovanej - nie svedok a nie poškodená. Na podporu svojho právneho názoru o procesnom postavení poškodených v prípade odberateľov drog poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3To/118/2016. Obvinený zdôraznil, že poškodení majú iný rozsah práv ako svedkovia, ich výsluchu predchádza odlišné poučenie, možnosť zastúpenia splnomocnencom, právo uplatniť nárok na náhradu škody, právo vyjadriť sa, či súhlasia s trestným stíhaním a pod. Vzhľadom na to, že v jeho prípade nebolo procesné postavenie týchto osôb dodržané, došlo zároveň k porušeniu zákona v jeho neprospech v podobe prísnejšej kvalifikácie trestného činu, než mu bolo možné priznať. Úplne absurdum však podľa obvineného predstavuje dvojité procesné postavenie Q. R., ktorá ako osoba bola „použitá“ tak ako páchatel' trestného činu ako aj svedok, výlučne v záujme privodiť mu prísnejšiu právnu kvalifikáciu.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozhodol rozsudkom podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v jeho neprospech; podľa § 368 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, rozsudok okresného súdu ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu,

ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad; a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátorka príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedla, že obvinený vyššie uvedený dovolací dôvod vo svojom návrhu neobhájil. Prokurátorka v ďalšej časti uviedla chronologický priebeh jednotlivých skutočností v predmetnom trestnom konaní. V súvislosti s usmernením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. IV/1 Spr 458/15/1000, ktorým zjednotila postup všetkých prokurátorov a prikázala im konať v zmysle stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 64/2004 z 9. decembra 2014, k zmene právnej kvalifikácie prokurátorka poznamenala, že už k žalovanej právnej kvalifikácii prokurátor písomne doručením na okresný súd 24. januára 2018 doplnil zmenu v odkaze kvalifikovanej skutkovej podstaty aj na písm. j) § 138 Trestného zákona, pričom právna kvalifikácia, ako taká ostala nezmenená a teda ostala nezmenená aj trestná sadzba u obvineného z obzvlášť závažného zločinu v rozmedzí 10 až 15 rokov. Je teda podľa prokurátorky zrejmé, že nedošlo k zvýšeniu právnej kvalifikácie oproti pôvodnej právnej kvalifikácii. Aj z toho dôvodu boli podľa nej všetky súvisiace práva obvineného na spravodlivý proces od počiatku trestného stíhania dodržané, keďže od vznesenia obvinenia sa k nemu pristupovalo z hľadiska právneho posúdenia ako k obvinenému z obzvlášť závažného zločinu.

Ďalej uviedla, že v súlade s týmto oznámením o zmene právnej kvalifikácie bola prokurátorkou na hlavnom pojednávaní 13. septembra 2018 prednesená aj záverečná reč, pričom súd reagujúc na prednesenú zmenu vrátil vec do štádia hlavného pojednávania, aby sa obžalovaný k predmetnej zmene mohol vyjadriť, resp. navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov. Následne po umožnení takéhoto výkonu práv obvineného a jeho právneho zástupcu bolo opätovne ukončené dokazovanie a opätovne boli prednesené záverečné reči. Prokurátorka je teda toho názoru, že právo na obhajobu a spravodlivý proces obvineného porušené nebolo.

S ohľadom na dôvody, ktoré obvineného viedli k tomuto dovolaciemu dôvodu, ergo zmeny právnej kvalifikácie v konečnom štádiu konania pred súdom, je podľa prokurátorky potrebné uviesť, že v zmysle § 278 ods. 3 Trestného poriadku súd nie je viazaný právnym posúdením skutku v obžalobe, ale skutok môže posúdiť ako iný trestný čin alebo použiť inú trestnú sadzbu. Pokračovala, že súd prvého stupňa postupoval v zmysle § 284 ods. 2 Trestného poriadku, kedy vrátil vec do štádia hlavného pojednávania, poskytol obvinenému znovu lehotu na prípravu obhajoby a hlavné pojednávanie na tento účel odročil najmenej o päť dní.

Čo sa týka odôvodnenia obvineného ohľadom nevhodného procesného postavenia vypočúvaných osôb, ktorí si od neho drogy kupovali, je podľa prokurátorky úplne absurdné, aby títo boli v trestnom konaní v postavení poškodených. Skutočnosť, že v právnej teórii je objektom predmetného zločinu záujem na ochrane zdravia spoločnosti ešte automaticky podľa nej neznamená, že osoby dosvedčujúce predaj drogy budú vystupovať v postavení poškodených. Opätovne je podľa prokurátorky potrebné poukázať na nepochopenie výkladu trestného práva, týkajúceho sa objektu ochrany trestného zákona, voči ktorému trestný čin smeruje a postavenia osoby prislúchajúce v trestnom konaní. Rovnaká neznalosť trestného práva procesného viedla podľa nej obvineného ku konštatovaniu „absurdnosti“, že osoba Q. R. bola v štádiu konania pred súdom vypočutá najprv s procesnom postavení obžalovanej a následne, po jej odsúdení, v postavení svedka. V súlade s trestným poriadkom a ustálenou judikatúrou, spoluobžalovaný, ktorý bol v rovnakej trestnej veci už právoplatne odsúdený a je potrebné ho pred súdom, voči bývalému spoluobžalovanému, opätovne predvolať na výsluch, vykonáva svoju výpoveď v postavení svedka s náležitým poučením, kde má právo ako svedok v zmysle § 130 Trestného poriadku odoprieť vypovedať.

Vzhľadom na vyššie uvedené má prokurátorka za to, že boli dodržané všetky práva obvineného v konaní pred súdom, ako aj v prípravnom konaní. Opätovne uviedla, že keďže súd nie je viazaný právnym posúdením skutku v obžalobe, tak právne posúdenie skutku počas vedenia trestného konania prokurátorom, ho teda nezaväzuje žalovaný skutok posudzovať vo svojom rozhodnutí len podľa návrhu prokurátora, nakoľko s ohľadom na dodržanie vyššie uvedeného ust. § 284 ods. 2 Trestného poriadku, súd sám, aj bez návrhu prokurátora, môže uznať obžalovaného vinného z trestného činu podľa

prísnejšieho ustanovenia Trestného zákona. Nad rámec vyššie uvedených odôvodnení vychádzajúc z Trestného poriadku, prečo nedošlo k porušeniu práv na obhajobu obvineného, považuje prokurátorka za potrebné dať do pozornosti aj tú skutočnosť, že Q. U. sa cíti „nespravodlivo“ odsúdený, nakoľko prokurátor od počiatku trestného konania nekvalifikoval u všetkých spoluobžalovaných podľa rovnakého odkazu na § 138 Trestného zákona. Tento rozdiel v písm. j) § 138 Trestného poriadku, ktorý obvinený u ostatných odsúdených namieta, nemal však vplyv na uplatnenú kvalifikovanú skutkovú podstatu obzvlášť závažného zločinu podľa § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona, inak povedané nemal vplyv na výšku trestnej sadzby. Napriek tomu sám obvinený bol odsúdený na kratší trest odňatia slobody, ako v konečnom dôsledku postihol odsúdených, ktorí uzavreli dohodu o vine a treste, a ktorým priamo z Trestného zákona bola znížená trestná sadzba o 1/3. Upriamením sa na tento podstatný záver jednotlivých trestne stíhaných páchatel'ov v predmetnej veci poukázala prokurátorka na tú skutočnosť, že nie len prvostupňový súd, ale aj odvolací súd, prostredníctvom ustanovení o mimoriadnom znížení trestu, vyhovel mimoriadnym okolnostiam spočívajúcim v osobe obvineného, a tým dostatočne preukázal zhovievavosť pri uložení trestu obvinenému, ktorému bol nakoniec uložený trest o 1 nižší, ako je zákonom uvedená dolná sadzba pri príslušnom zločine. Teda nie len že odvolací súd preskúmal námietky ohľadom porušenia práv obvineného a tieto vzhliadol ako nedôvodné, nadôvažok aj zrušil rozsudok v časti výške uloženého trestu a tento mu z hranice 10 rokov znížil na hranicu 5 rokov. Preto argumenty súvisiace so zásadou beneficium cohaesionis vyznievajú podľa prokurátorky skôr nevýhodne pre ostatných skôr odsúdených, ako pre obvineného samotného.

Vzhľadom na uvedené prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným Q. U. ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd, ale zároveň zistil, že obvineným uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je v posudzovanej veci zjavne splnený.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Pokiaľ ide o obvineným označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, najvyšší súd stabilne judikuje a aj na tomto mieste opakuje, že právo na obhajobu je potrebné v zmysle tohto dovolacieho dôvodu chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, a aby sa na ne v konaní pri rozhodovaní prihliadalo.

Je potrebné taktiež zdôrazniť, že trestné konanie sa posudzuje komplexne ako jeden celok a nie je možné z hľadiska zachovania práv obvineného hodnotiť len niektoré parciálne, jednotlivo extrahované úkony resp. postupy a na základe nich konštatovať zásadné porušenie jeho obhajobných práv. Najvyšší súd však z obsahu rozsudku okresného súdu, ako ani krajského súdu nezistil žiadne skutočnosti svedčiacie o tom, že by v priebehu konania na súdoch nižšieho stupňa došlo k porušeniu práva obvineného Q. U. na obhajobu. Naopak, jeho právo na obhajobu bolo v priebehu trestného konania v plnom rozsahu zachované, pričom obvinený mal možnosť zúčastňovať sa pojednávani a uplatňovať svoje práva či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využíval.

Pokiaľ ide o námietku obvineného, že súdy prvého a druhého stupňa nesprávne posúdili jeho konanie, keď ho právne kvalifikovali ako obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. j) Trestného zákona, teda na viacerých osobách; v tejto súvislosti najvyšší súd dodáva, že pri trestnom čine podľa § 172 Trestného zákona je čin spáchaný na osobe, ak páchatel omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor zabezpečil niektorým zo spôsobov uvedených v odseku 1 písm. a) až c) tohto ustanovenia (napr. doviezol, kúpil, zadovážil alebo predal) od inej osoby alebo inej osobe, na jej vlastné použitie alebo na ďalšiu distribúciu a ktorá teda nie je poškodeným. Od tohto sa potom odvíja posúdenie znaku „na chránenej osobe“ v zmysle § 139 ods. 1, a § 172 ods. 2 písm. d) Trestného zákona a „na viacerých osobách“ v zmysle § 138 písm. j) a § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 15/2015-I). Vo vzťahu k páchaníu trestného činu na viacerých osobách možno ešte dodať, že v zmysle § 127 ods. 12 Trestného zákona sa viacerými

osobami na účely Trestného zákona rozumejú najmenej tri osoby, teda presne tri osoby, alebo viac ako tri osoby. Z uvedeného teda vyplýva, že aby išlo o páchanie trestného činu na viacerých osobách závažnejším spôsobom konania v zmysle § 138 písm. j) Trestného zákona, musia byť daným trestným činom poškodené najmenej tri osoby. Zo spisového materiálu predmetnej trestnej veci vyplýva, že obvinený na hlavnom pojednávaní 14. októbra 2016 (č. l. 5125) uviedol, že predával drogy aj Q. R. aj K. S. aj K. S.. Predmetné je rovnako preukázané aj výpoveďou samotných svedkov, ako aj prepisom záznamov telekomunikačnej prevádzky.

V kontexte týchto všeobecných východísk najvyšší súd k posudzovanej veci dodáva, že konanie obvineného súdy prvého a druhého stupňa správne právne kvalifikovali ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. j) Trestného zákona. Rovnako sa dovolací súd stotožňuje so závermi odvolacieho súdu uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku (str. 14-24), že skutok bol súdom prvého stupňa ustálený na základe dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní a skutkové zistenie súdom prvého stupňa je správne a zodpovedá dokazovaniu, pri dodržaní zásad bezprostrednosti, priamosti a ústnosti ako aj pri rešpektovaní práva obvineného na obhajobu. Dôkazy boli vykonané spôsobom a v rozsahu a následne i vyhodnotené jednotlivo ako aj v celom ich súhrne logicky a zároveň aj podrobne a presvedčivo odôvodnil spôsobom, ktorému z hľadiska pravidiel stanovených pre hodnotenie dôkazov tak, ako sú uvedené v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku, nemožno nič vytknúť. Krajský súd dodal, že nezistil dôvod pre spochybnenie vierohodnosti výpovedí vypočutých svedkov.

V súvislosti s modifikáciou právnej kvalifikácie dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že právne posúdenie skutku v obžalobe nie je pre súd záväzný (§ 278 ods. 3 Trestného poriadku). Nezáleží na tom, či skutok chybné posudzovala obžaloba, alebo až výsledky dokazovania na hlavnom pojednávaní ukázali, že skutok uvedený v obžalobe je treba posúdiť ináč. Ak by však súd mienil skutok posúdiť prísnejšie ako obžaloba, musel by postupovať podľa § 284 ods. 2 Trestného poriadku, to znamená upozorniť obžalovaného na túto možnosť skôr, ako vyhlási dokazovanie za skončené a poskytnúť znovu lehotu na prípravu, ak o to obžalovaný alebo jeho obhajca požiada a na ten účel odročiť hlavné pojednávanie najmenej o päť pracovných dní. Ako vyplýva z judikatúry (R 64/1973) obžalovacia zásada uvedená v § 278 ods. 1 Trestného poriadku neznamená, že medzi skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, a skutkom uvedeným vo výroku rozsudku musí byť úplná zhoda. Niektoré skutočnosti môžu odpadnúť a iné naopak pribudnúť, nesmie sa zmeniť len podstata skutku. Podstata skutku je určovaná účasťou obžalovaného na určitej udalosti popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené Trestným zákonom. Totožnosť skutku bude zachovaná, ak bude zachovaná totožnosť konania alebo následku.

Vo vzťahu k vyššie uvedenému je potrebné poukázať na argumentáciu okresného a krajského súdu ako aj na samotný spisový materiál, z ktorých vyplýva, že obvinenému sa síce podarilo preukázať, že nepredával drogy „po dlhší čas“ (v znení obžaloby), avšak prokurátorka v záverečnej reči (hlavné pojednávanie z 13. septembra 2018, č. l. 5397) navrhla rozdielne kvalifikovať konanie obvineného ako trestný čin „na viacerých osobách“, k čomu už obvinený nenavrhol vykonať ďalšie dokazovanie, iba namietal predmetnú kvalifikáciu (č. l. 5412-5422; ako aj ďalšie (mimo)riadne opravné prostriedky).

V tejto súvislosti len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona ustanovuje trest odňatia slobody na desať až pätnásť rokov. V posudzovanej veci, pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, ide o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pripúšťa a rovnako tak výmera tohto trestu je v rámci zákonnej trestnej sadzby. Pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia (str. 24-29) dospel k záveru, že aj zmiernený trest (vo výmere osem rokov), ktorý uložil okresný súd, možno považovať za neprímerane prísny a preto obvinenému uložil postupom podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere päť rokov, pričom takto uložený trest považuje vzhľadom na okolnosti prípadu a osobu obvineného, jeho

pomery a možnosť nápravy, trestom dostatočným a spravodlivým, naplňajúcim účel trestu z pohľadu individuálnej a generálnej prevencie. Je teda zrejmé, že trest odňatia slobody vo výmere päť rokov je pre obvineného priaznivejší, keďže je uložený pod dolnou hranicou zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Pre úplnosť najvyšší súd len dodáva, že rozhodnutia súdov boli riadne odôvodnené a aj rozhodnutie odvolacieho súdu dalo odpoveď na všetky odvolacie námietky obvineného, preto nemožno konštatovať ani arbitrárnosť a ani neodôvodnenosť týchto rozhodnutí.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného Q. U. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.